

รายงานการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวิถีอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
เพื่อบูรณาภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Quality Development for Educational Management as Islamic Way of Life
in Islamic Private Schools for Integration of Society
in the Three Southern Border Provinces

ภายใต้แผนงานวิจัยบูรณาการปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เรชา ชูสุวรรณ

โรงเรียนบ้านปลักปลา อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

นินาวลัย ปานากาเซ็ง

โรงเรียนพัฒนาวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

อ้อมใจ วงษ์มณฑา

สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ 2549

กุมภาพันธ์ 2551

ISBN 978-974-326-496-2

ชื่อโครงการ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวิถีอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามเพื่อบูรณาภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
Quality Development for Educational Management as Islamic Way of Life in
Islamic Private Schools for Integration of Society in the Three Southern
Border Provinces.

ชื่อคณะผู้วิจัย

ชุมศักดิ์ อินทรีรักษ์¹
เรชา ทูสุวรรณ²
นินาวาลย์ ปานากาแข็ง³
ช่อมใจ วงษ์มณฑา⁴

ได้รับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 จำนวนเงิน 1,448,500 บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2549 ถึง เดือนสิงหาคม 2550

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อย่างสอดคล้องตามหลักการศาสนาอิสลาม และความต้องการของชุมชน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 138 โรงเรียน โดยได้ศึกษาปัญหา ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สรุปผลการศึกษาไปกำหนดเป็นรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน และคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมพัฒนาตามรูปแบบที่กำหนด จังหวัดละ 3 โรงเรียน แต่ละจังหวัดประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขนาดละ 1 โรงเรียน รวม 9 โรงเรียน และคัดเลือกนักวิจัยร่วมจากแต่ละโรงเรียนโรงเรียนละ 2 คน รวมนักวิจัยร่วม จำนวน 18 คน จากนั้นนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายเลขโทรศัพท์ 089-2934590
² ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านปลักปลาก อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส หมายเลขโทรศัพท์ 089-6588853
³ โรงเรียนพัฒนาวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา หมายเลขโทรศัพท์ 081-4793164
⁴ นักวิชาการอุดมศึกษา สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายเลขโทรศัพท์ 073-332694, 084-6337420 โทรสาร 073-331250

พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน เป็นเวลา 1 ภาคเรียน พร้อมกับศึกษาผลการพัฒนาและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน ชุมชนและสังคม

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ คุณภาพการศึกษาที่เกิดจากระบบการบริหารจัดการ ระบบการจัดการเรียนรู้ และระบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การบริหารงานวิชาการ ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนของครู การขาดแคลนอัตรากำลังครู ทำให้การจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนไม่มีวุฒิการศึกษาด้านการสอน และความต้องการในการเรียนของผู้เรียนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากขาดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ประกอบกับโรงเรียนไม่ค่อยได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ครูส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาน้อยมาก โรงเรียนต้องพัฒนาด้วยตนเองเป็นหลัก รวมทั้งความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน หรือองค์การทั้งภายในและต่างประเทศที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาตามหลักการศึกษาอิสลาม เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิต และตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็น พัฒนาเชิงระบบ (System Approach) ในด้าน ปัจจัยป้อน กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการ ปรากฏผลการพัฒนา คือ โรงเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้นตามประเด็นที่กำหนดไว้ในรูปแบบ และส่งผลกระทบในเชิงบวกทั้งต่อนักเรียนชุมชนและสังคม

Abstract

This research was intended to study on quality development for educational management as Islamic way of life in Islamic private schools in three southern border provinces, that follows National-Education Acts 1999 amended 2002 relates to Islamic principles and community needs. The population in the study was 138 Islamic private schools for studying on problems and needs in quality development and analyzed to be the educational development model that composed of administrative process, learning process, and the students. The sampling technique was used for selected sample schools; three schools were in Narathiwat, Yala, and Pattani. The total was nine schools including school size; large, medium and small. Each school had two selected participants for research activities and report.

The problems of private schools were in the administrative process, learning process, and the student activities, that including curriculum development, academic management, teacher instructions, lacking teacher, teacher without qualifications, and learning as Islamic way of life and culture. These problems effected to student learning and low achievement. These problems related to administrative process and lacking for supervision from the official department. There were very few of teachers could develop themselves. The schools, themselves tried to connect to both external and internal organization for educational management.

The model for quality development of Islamic private schools was proposed as system approach that composed of input, administrative process, instructional process, and student activity development. The selected schools were implied the activities related to the proposed model.

The impacts of educational quality development were found that the students were more desirable qualifications as the awareness of Islamic principles, performance and behaviors as in Islamic way of life and parent expectation. They were well behaviors, best practices, and get away from drug abuse.